

KANNANOTTO: Sosiaalinen luototus tulee olla käytössä kaikkialla Suomessa

Kuntien velvoitteita on aloitettu karsimaan säästötarkoituksissa. Työryhmä suosittelee sosiaalisen luototuksen ottamista osaksi kunnan velvoitteita, sillä liitteenä olevat laskelmat todistavat sosiaalisen luototuksen tuovan säästöjä sitä käyttäville kunnille. Sosiaalinen luototus tukee kansalaisten taloudellista selviytymistä sekä ehkäisee syrjäytymistä.

Kannanoton taustaa

Sosiaalinen luototus kehitettiin sillä pienituloisten ja vähävaraisten henkilöiden ja perheiden ongelmat ovat monimuotoisia sekä heidän mahdollisuutensa parantaa taloudellista asemaansa ovat huonot. Köyhyys vaikuttaa monin tavoin henkilön ja perheen elämään ja vaikeuttaa omatoimista suoriutumista. Laki Sosiaalisesta luototuksesta tuli voimaan 1.1.2003. Sosiaalisen luototuksen järjestäminen määritellään nykyisin kunnan vapaaehtoiseksi tehtäväksi, jonka käyttöönotosta kunta itse päättää.¹ Se on otettu reilun kymmenen vuoden aikana käyttöön vasta vajaassa 30 kunnassa. Sosiaalinen luototus tarjoaa kunnalle uuden keinon edistää pienituloisten ja vähävaraisten kuntalaisten taloudellista selviytymistä ja itsenäistä suoriutumista. Luototuksen kohtuuehtoisuus antaa yksilölle ja perheelle mahdollisuuden tasapainottaa ja korjata talouttaan sekä välttää ulosotto. Sen avulla voidaan ehkäistä ja korjata ensisijaisesti taloudellista syrjäytymistä ja taloudellisiin vaikeuksiin liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia.

Suomalaisten taloudenhallinta on heikentynytkin viime vuosina. Lain sosiaalisesta luototuksesta käyttöönoton jälkeen on useita erilaisia pikalaina ja -luottototteita tullut markkinoille², joita erityisesti pienituloiset henkilöt ja nuoret ovat ottaneet käyttöönsä. Usein taustalla on ollut se, että heillä ei ole ollut muuta vaihtoehtoa rahoittaa ruoan ostoa tai laskujen maksua³. Talous- ja velkaneuvojista enemmistö on ilmoittanut, että erityisesti pikaluottojen vuoksi velkaantuneita on asiakaskunnasta yli neljännes tai enemmän⁴. Maksuhäiriömerkintöjä oli kesäkuun 2013 lopussa jo 356 138 suomalaisella, ja trendi on ollut kasvava lähes viimeisten viiden vuoden ajan.⁵

Mun talous -verkosto keskittyy nuoriin, jotka ovat vanhempia kuluttajia haavoittuvampia rajoittuneesta tieto-taito -tasosta ja kokemuksesta johtuen, mutta tästä huolimatta he ovat täysi-ikäisyyden saavuttamisen jälkeen vastuussa toiminnastaan ja sitoumuksistaan.⁶

¹ Sosiaalinen luototus (2003). Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2003:6.

² Pikavipit ja velkaantuminen (2008) Suomen Pankki

³ Velkatunneli (2010) Kuluttajatutkimuskeskus ja Takuu-Säätiö

⁴ Kysely talous- ja velkaneuvojille velkaantumisen taustatekijöistä (2011) Kuluttajavirasto

⁵ Maksuhäiriötilastot 1-6/2013 Asiakastieto. www.asiakastieto.fi

⁶ Nuoret ja talusosaaminen (2012) Kuluttajatutkimuskeskus

Taloudelliseen syrjäytymiseen ja ongelmiin luotu ratkaisu, joka säästää kunnan menoja, tulee ottaa käyttöön

Kun suomalaisten taloudelliset ongelmat lisääntyvät, tulee olemassa olevat ratkaisut ottaa käyttöön.

Kuntien lakisääteisistä velvoitteiden vähentämisestä on ollut keskustelua ja tätä työtä tehdään juuri. Pääsyyinä tähän on ollut heikko taloudellinen tilanne ja siitä johtuvat säästöpainheet.⁷ Sosiaalinen luototus olisi kunnan taloutta helpottava lakisääteinen velvoite, joten se ei olisi ristiriidassa kuntaliiton hallituksen linjan kanssa, joka korostaa sitä, että kestävyysvaje on korjattava todellisten kustannusten perusteella.⁸

Mun talous -verkoston jäsenet katsovat, että erityisesti kohtuuehtoisen laina, joka auttaa pienituloista henkilöä kodinmenojen hoidossa tai velkojen järjestelyssä, estää useita henkilöitä joutumasta ulosottoon. Erityisenä perusteluna sosiaalisen luototuksen käyttöönotolle on työryhmän jäsenenä olevan Petra Einiön laatimat laskelmat sosiaalisen luototuksen säästövaikutuksista. Laskelmat todistavat, että sosiaalinen luototus säästää kunnan menoja varovaistenkin laskemien mukaan.⁹

Esiteltyjen taustojen ja selvityksien perusteella Mun talous -verkoston jäsenet vaativat, että sosiaalisen luototuksen tulisi olla vaihtoehto kaikille sitä tarvitseville suomalaisille.

Mun talous -verkoston jäsenet, jotka allekirjoittavat kannanoton:

Erilaisten oppijoiden liitto ry
Finlands svenska Marthaförbund r.f
Finlandssvenskt Samarbetsforum rf.
Kriminaalihuollon tukisäätiö
Lindorff Oy
Marttaliitto ry
Nuorisoasuntoliitto ry
Suomen Setlementtiliitto ry
Takuu-Säätiö

Petra Einiö, Turun kaupungin talous- ja velkaneuvonta
Kari Lehtonen, Kuka Kuuntelee Köyhää
Pekka Tukeva, Kirkkohallitus
Ville Viljakainen, Nuorten Keskus ry
Raimo Partanen, Talouskasvatusseura

⁷ Miljardi lisää vuoden 2002 jälkeen. (10.10.2013) Helsingin Sanomat

⁸ Kuntaliiton hallitus: Kestävyysvaje on korjattava todellisten kustannusten perusteella. (19.9.2013) www.kunta.net

⁹ LIITE 1